

Zbornik sudske prakse

Predmet C-290/16

**Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG
protiv
Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale
Bundesverband eV**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Bundesgerichtshof)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Promet – Zajednička pravila za obavljanje zračnog prijevoza u Uniji – Uredba (EZ) br. 1008/2008 – Odredbe o utvrđivanju cijena – Članak 22. stavak 1. – Članak 23. stavak 1. – Informacije koje su obvezne prilikom objave cijena ponuđenih javnosti – Obveza iskazivanja stvarnog iznosa poreza, pristojbi, prireza ili provizija – Sloboda utvrđivanja cijene – Zaračunavanje troškova obrade u slučaju da putnik otkaže rezervaciju leta ili se na pojavi na ukrcaju – Zaštita potrošača”

Sažetak – Presuda Suda (četvrto vijeće) od 6. srpnja 2017.

1. *Promet – Zračni prijevoz – Zajednička pravila za obavljanje zračnog prijevoza u Uniji – Uredba br. 1008/2008 – Utvrđivanje cijene – Informacije koje su obvezne prilikom objave cijena ponuđenih putnicima – Obveza iskazivanja stvarnog iznosa poreza, pristojbi, prireza ili provizija*

(Uredba br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 23. st. 1., 3. rečenica)

2. *Promet – Zračni prijevoz – Zajednička pravila za obavljanje zračnog prijevoza u Uniji – Uredba br. 1008/2008 – Utvrđivanje cijene – Sloboda utvrđivanja cijene – Ugovorna odredba iz općih uvjeta poslovanja u ugovorima o zračnom prijevozu koja omogućava zaračunavanje troškova obrade u slučaju otkazivanja rezervacije ili nedolaska na ukrcaj – Nacionalni propis kojim se prenose odredbe prava Unije u području zaštite potrošača koji omogućava proglašenje ništavosti takve ugovorne odredbe – Dopuštenost*

(Uredba br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 22. st. 1.)

1. Treću rečenicu u članku 23. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici treba tumačiti na način da zračni prijevoznici prilikom objave svojih cijena prijevoza moraju odvojeno iskazati iznose koje korisnici usluga trebaju platiti na ime poreza, pristojbi na zračnim lukama i ostalih pristojbi, prireza ili provizija navedenih u članku 23. stavku 1. trećoj rečenici točkama (b) do (d) te uredbe i da te stavke ne mogu, čak ni djelomično, uključiti u cijenu prijevoza iz njezina članka 23. stavka 1. treće rečenice točke (a).

Analiza ciljeva propisa u kojem se nalazi odredba sporna u glavnom postupku i analiza njegova konteksta potvrđuje taj zaključak. Cilj članka 23. stavka 1. Uredbe br. 1008/2008 je, među ostalim, zajamčiti obavješćivanje i transparentnost cijena usluga u zračnom prijevozu iz zračne luke smještene na državnom području države članice i stoga pridonosi zaštiti korisnika tih usluga. Cilj obavješćivanja i

transparentnosti cijena ne bi bilo moguće postići kada bi treću rečenicu u članku 23. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008 trebalo tumačiti na način da zračnim prijevoznicima prepušta odabir hoće li uključiti poreze, pristojbe na zračnim lukama i ostale pristojbe, prireze i provizije u tarifu prijevoza ili će te stavke iskazati odvojeno.

Štoviše, drukčije tumačenje treće rečenice u članku 23. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008 moglo bi toj odredbi oduzeti koristan učinak. Naime, s jedne strane, djelomično uključivanje u tarifu prijevoza stavki navedenih u članku 23. stavku 1. trećoj rečenici točkama (b) do (d) Uredbe br. 1008/2008 dovelo bi do prikazivanja samo onih iznosa koji nemaju veze sa stvarnošću. S druge strane, potpuno uključivanje tih stavki u tarifu prijevoza imalo bi za učinak to da bi iznos naznačen kao tarifa prijevoza mogao biti jednak konačnoj cijeni koja se plaća. Obveza navođenja konačne cijene koja se plaća već je propisana u drugoj rečenici u članku 23. stavku 1. te uredbe.

(t. 29.-32., 36. i t. 1. izreke)

2. Članak 22. stavak 1. Uredbe br. 1008/2008 treba tumačiti na način da mu se ne protivi mogućnost da primjena nacionalnog propisa kojim se prenosi Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima dovede do proglašenja ništavosti odredbe iz općih uvjeta poslovanja koja omogućava zaračunavanje posebnih paušalnih troškova obrade korisnicima usluga koji se nisu pojavili na letu ili su otkazali rezervaciju.

Riječ je tako o općoj direktivi za zaštitu potrošača koja bi se trebala primjenjivati u svim gospodarskim sektorima. S tim u vezi, neprimjenjivost spomenute direktive u području usluga zračnog prijevoza uređenih Uredbom br. 1008/2008 može se prihvatiti samo ako je to jasno propisano odredbama te uredbe. Međutim, ni tekst članka 22. Uredbe br. 1008/2008, koji se odnosi na slobodu utvrđivanja cijena, ni tekst ostalih odredbi navedene uredbe ne dopuštaju izvođenje takvog zaključka, iako je u vrijeme njezina donošenja Direktiva 93/13 već bila na snazi.

Ni iz cilja postavljenog člankom 22. stavkom 1. Uredbe br. 1008/2008 ne može se izvesti zaključak da ugovori o zračnom prijevozu nisu podvrgnuti poštovanju općih pravila o zaštiti potrošača od nepoštenih odredbi. Tako je u petoj uvodnoj izjavi Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2409/92 od 23. srpnja 1992. o cijenama zračnog prijevoza putnika i tereta (SL 1992., L 240, str. 15.), koja je stavljena izvan snage Uredbom br. 1008/2008, istaknuto da bi trebalo „upotpuniti slobodu utvrđivanja cijena odgovarajućim odredbama čiji je cilj zaštita interesa potrošača i industrije” [neslužbeni prijevod].

Presuda od 18. rujna 2014., Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232), ne može dovesti do drukčijeg zaključka. U toj presudi Sud je ocijenio da se članku 22. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008 protive propisi poput onih o kojima je riječ u tom predmetu, čiji je cilj obvezati zračne prijevoznike da u svim slučajevima prevoze predanu prtljagu svojih putnika bez mogućnosti da za taj prijevoz zahtijevaju bilo kakvu doplatu. Suprotno tomu, Sud nije ni na koji način dao do znanja da se slobodi utvrđivanja cijena općenito protivi primjena bilo kojeg pravila o zaštiti potrošača.

Stoga nije moguće na temelju spomenute presude zaključiti da se članku 22. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008 protivi primjena nacionalne odredbe kojom se prenose odredbe prava Unije u području zaštite potrošača, poput odredbi Direktive 93/13.

Iz prethodnih razmatranja slijedi da sloboda utvrđivanja cijena zračnog prijevoza unutar Unije, utvrđena u članku 22. stavku 1. Uredbe br. 1008/2008 ne može biti prepreka primjeni takvih nacionalnih odredbi u ugovorima u zračnom prijevozu. Oprečan odgovor doveo bi do toga da bi se potrošačima uskratila prava koja izvede iz Direktive 93/13 u području utvrđivanja cijena zračnog prijevoza, a zračnim prijevoznicima omogućilo da u uvjetima nepostojanja bilo kakve kontrole u ugovore s putnicima unose nepoštene odredbe o utvrđivanju cijene.

(t. 44.-52. i t. 2. izreke)